

ROVVILTNEMNDA I REGION 2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder

Deres referanse

Vår referanse
2013/47

Arkiv nr.
434.0

Dato
24.05.2013

I følge adresseliste

Vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, brunbjørn, jerv og ulv i region 2 Sør-Norge i 2013/2014

Rovviltnemnda i region 2 har vedtatt kvote for betinget skadefelling av to gauper, to ulver, en brunbjørn og en jerv i 2013/2014. Kvoten forvaltes av fylkesmennene i regionen i fellesskap og er gitt for å forebygge og hindre at disse artene gjør skade på bufe. Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet.

Bakgrunn

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom kvotejakt eller lisensfelling.

Fylkesmennene kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal rovviltforskriften følges. Videre skal det legges vekt på føringer i regional forvaltningsplan for rovvilt.

Gaupe, brunbjørn, jerv og ulv forekommer, eller kan med sitt vandringspotensial, forekomme i regionen. Skader og tap er påvist og erstattet for alle fire artene de siste årene. Skadefelling vil derfor kunne bli et nødvendig tiltak for å avgrense tap av sau på beite i region 2, spesielt i akutte og pågående skadesituasjoner.

Det er fastsatt nasjonalt mål for gaupe i region 2 (12 årlige ynglinger), men ikke for brunbjørn, jerv eller ulv. Gjennomsnittet av dokumenterte data for årene 2010-2012 er 15,8 ynglinger av gaupe i regionen. I 2012 er det påvist 16 familiegrupper. Under kvotejakt i 2013 ble det felt 23 dyr, ni av disse var voksne hunner. To ulver (hanner) ble felt i regionen under lisensfelling i 2013. Jerv er i løpet sist vinter og vår registrert i regionen, også ulv etter lisensfellingsperiodens slutt. Det er så langt ikke påvist brunbjørn.

Betinget kvote for alle fire artene ble også gitt for sesongen 2012/2013. Fellingstillatelse ble iverksatt for både ulv (Aust-Agder og Telemark), gaupe (Telemark) og brunbjørn (Buskerud). Ingen ble felt.

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 2
c/o Fylkesmannen i Buskerud
Postboks 1604
3007 DRAMMEN

Leder av Rovviltnemnda:
Jørund A. Ruud
38 91 57 00/909 13 996
jorund.ruud@t-fk.no

Saksbehandler:
Even Knutsen
32 26 68 17

Rovviltnemndas vurdering

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b og § 77, jamfør forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 8, jamfør §§ 1 og 3. Naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 er lagt til grunn som retningslinjer for vedtaket, jamfør loven § 7. Rovviltnemnda viser til sekretariatets saksutredning.

Om myndighet til å fatte vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til de nasjonale målsettingene for rovvilt i regionen og de siste dokumenterte data om bestandsstatus fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Rovviltnemnda har ut fra det myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, brunbjørn, jerv og ulv etter rovviltforskriften § 8, jamfør §§ 4 og 7.

Om kvote for betinget skadefelling

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jamfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jamfør også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå.

Ut fra foreliggende kunnskap om bestandssituasjonen for rovvilt og erfaringer med akutte situasjoner i regionen der rovvilt angriper husdyr, samt prinsippet om differensiert forvaltning, jamfør naturmangfoldloven §§ 8 og 12, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, jerv, ulv og gaupe i sesongen 2013/2014. Nemnda viser til data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt og anser at kravet i naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunlaget er tilstrekkelig ivaretatt. Førre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jamfør § 9. For å sikre overlevelsen av ulv i landet på lang sikt er det viktig å sikre genetisk variasjon. For å sikre individer av ulv som anses å ha en særskilt betydning for den sørskandinaviske bestanden skal mulige tiltak tas for å avgjøre skadegjørerens genetiske status.

Samlet belastning på artene er godt kjent gjennom kvotejakt, ulike fellinger (lisensfelling, skadefellinger, ekstraordinære uttak) og irregulær avgang, jamfør naturmangfoldloven § 10. Det anses ikke at en eventuell felling av noen få skadegjørende individer vil true artenes overlevelse, eller det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse og anses ikke relevant i denne saken.

Rovviltnemndas vedtak bygger på rovviltforskriften § 7 annet ledd:

- den regionale forvaltningsplanen for rovvilt (stadfestet 20. november 2009)
- data om biologiske og bestandsmessige forhold for gaupe, brunbjørn, jerv og ulv
- skade- og konfliktsituasjonen.

For ytterligere saksopplysninger, begrunnelse og vurderinger etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper viser Rovviltnemnda til sekretariatets saksutredning (vedlagt).

Konklusjon

Rovviltnemnda i region 2 har gjort en vurdering av bestandssituasjonen, den skade rovviltartene påfører bufenæringen og skadepotensialet, jamfør prinsippet om arealdifferensiering, og på dette grunnlaget fastsatt en kvote for skadefelling i sesongen 2013/2014 av to gauper, to ulver, en brunbjørn og en jerv som kan iverksettes av respektive fylkesmenn etter rovviltforskriften § 9. Vedtaket er fattet i medhold av forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 8, jamfør § 7, jamfør lov 19. juni 2009 nr 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77.

Rovviltnemnda har videre vedtatt at det ved første gangs iverksettelse av fellingstillatelse i et prioritert beiteområde kan gis et tilskudd på inntil kr 15 000. Rammen for godtgjørelse ved iverksetting av fellingsforsøk i regi av kommunale eller interkommunale fellingslag settes til kr 45 000, men kan økes dersom fellingstillatelsen forlenges og samlet budsjettramme tilsier det.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet innen 3 uker, jamfør forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskriften § 18. En eventuell klage skal framsettes for Rovviltnemnda i region 2, jamfør forvaltningsloven § 32. Informasjonsskjema om klage på forvaltningsvedtak kan lastes ned fra www.fmbu.no – «Klageskjema» i høyremenyen under «Miljø og klima».

Med hilsen

Jørund A. Ruud
Leder av Rovviltnemnda i region 2

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift

Vedlegg:

Adresseliste

Saksframlegg med vedtak i sak 15/2013 i møte 24. mai 2013

Gjenpart m/vedlegg (kun per e-post):

Miljøverndepartementet
Direktoratet for naturforvaltning
Rovviltnemnda i region 1 v/sekretariatet (Fylkesmannen i Rogaland)
Rovviltnemnda i region 3 v/sekretariatet (Fylkesmannen i Oppland)
Rovviltnemnda i region 4 v/sekretariatet (Fylkesmannen i Oslo og Akershus)
Fylkesmennene i regionen
Statens naturoppsyn Buskerud, Vestfold og Telemark
Statens naturoppsyn Agder
Rovviltnemndas medlemmer

Adressater (kun per e-post)

Kommunene i rovviltregion 2

Fylkeskommunene i rovviltregion 2

Landbruksorganisasjonene i rovviltregion 2

NJFF – fylkeslagene i rovviltregion 2

Naturvernforbundet – fylkeslagene i rovviltregion 2

WWF - Norge

Foreningen Våre Rovdyr

Folkeaksjonen ny rovviltpolitikk

Fellesaksjonen For Ulv

Mattilsynet – Regionkontoret for Buskerud, Vestfold og Telemark

Mattilsynet – Regionkontoret for Rogaland og Agder

Vedlegg**ROVVILTNEMNDA I REGION 2
Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder****Sak 15/2013 Kvote og vilkår for betinget skadefelling av
gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2013/2014****Saksutredning fra sekretariatet**

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Lov 19. juni 2009 nr 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt
- Forvaltningsplan for gaupe, bjørn, jerv, ulv og kongeørn i region 2, vedtatt 20. november 2009.
- Vedtak i sak 9/2013 Budsjett 2013
- NINA Rapport 859 *Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012.*
- Førebels bestandsvurdering av gaupe i rovviltregion 2 den 12. februar 2013 – Brev fra Rovdata 13.2.2013.
- NINA Rapport 901 *Gauperegistrering i utvalgte fylker 2012*
- NINA Rapport 898 *Yngleregistrering av jerv i Norge i 2012.*
- Bioforsk Rapport Vol. 8 Nr. 47 2013 *Populasjonsovervåking av brunbjørn 2009-2012: DNA analyse av prøver samlet i Norge i 2012.*
- Høgskolen i Hedmark Oppdragsrapport nr. 5 – 2012. *Ulv i Skandinavia og Finland. Sluttrapport for bestandsovervåking av ulv vinteren 2011-2012.*
- Høgskolen i Hedmark Ulv i Norge pr. 15. april 2013 *Foreløpige konklusjoner for vinteren 2012/2013* Rapport 6.

Overvåkingsrapportene finnes på <http://www.rovdata.no/Rapporter.aspx>

Sekretariatet anbefaler at det tildeles en kvote på én brunbjørn, én jerv, to ulver og to gauper som betingete fellingstillatelser i regionen for sesongen 2013/2014. Kvoten foreslås gjeldende i hele regionen, og som forvaltes felles av fylkesmennene. Videre foreslås det økonomiske rammer for dokumenterte kostnader etter søknad og godtgjøring ved fellingsforsøk i kommunal regi, oppad til henholdsvis kr 15 000 og kr 45 000.

Saksopplysninger

Under behandlingen av St.meld. nr 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn og ulv. For region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder, er det et nasjonalt fastsatt mål om 12 årlige ynglinger av gaupe. For jerv, bjørn og ulv er det ikke fastsatt nasjonale mål om yngling i regionen.

Det rettslige grunnlaget for Rovviltnemndas avgjørelse er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b, jamfør § 77, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 8. Rovviltforskriften § 7 gir generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnda, herunder om myndighet til å fatte vedtak. Videre skal nemnda, i henhold til naturmangfoldloven § 7, legge prinsippene i loven §§ 8-10 og 12 til grunn som retningslinjer.

Nemnda har myndighet dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jamfør rovviltforskriften § 4. Vurderingen skal gjøres av nemnda for hver art basert på data fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt (Rovdata).

Rovviltforskriften § 8 gir hjemmel til å tildele kvote for betinget skadefelling dersom vilkårene i § 7 er oppfylt. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i perioden 1. juni et år til og med 15. februar det neste år. Kvoten forvaltes av fylkesmennene og kan fordeles på nærmere angitte områder eller fylker i regionen.

Rovviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til om den har myndighet til å fatte vedtak (Rovviltforskriften § 7).
2. Fatte vedtak om kvote for betingede fellingstillatelser (Rovviltforskriften § 8 og lovkapittel II i naturmangfoldloven).

1. Om myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv

Følgende bestemmelser i rovviltforskriften med tilhørende kommentarer gjelder vurdering av hvorvidt en regional rovviltnemnd har myndighet til å fatte vedtak:

§ 4. Forvaltningsregioner og nasjonale bestandsmål for regionene

Det skal være åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser.

For region 2 er følgende mål forskriftfestet:

- b) *Region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder*: 12 ynglinger av gaupe

§ 7. Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens

myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Kommentarer til § 7 - Første ledd:

Første ledd regulerer når nemnden har myndighet til å fatte vedtak etter forskriften. Nemnden må derfor for hver rovviltart på vedtakstidspunktet ta stilling til om nemnden har myndighet til å fatte vedtak.

Det følger av første punktum at rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og jakt etter forskriften § 11 dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Vurderingen av om nemnden har myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndens myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt. I disse tilfellene er det Direktoratet for naturforvaltning som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt i regionen. Direktoratet skal imidlertid vurdere om slik myndighet skal delegeres til rovviltnemnden etter en helhetlig vurdering av bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltart, jf. kommentarene til forskriften § 13 annet ledd.

Sekretariatets vurdering

Rovviltnemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte vedtak. Det er ikke fastsatt mål om yngling av jerv, brunbjørn eller ulv i regionen og Rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak, jamfør rovviltforskriften § 7. For gaupe skal vurderingen av om Rovviltnemnda har myndighet, baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt* (Rovdata), jamfør forskriften § 7. Av NINA Rapport 859 framgår det at gjennomsnittet av dokumenterte ynglinger av gaupe i perioden 2010-2012 er 15,8 ynglinger i region 2 (2010: 17, 2011: 14,5 og 2012: 16). Dette innebærer at bestandsmålsettingen for gaupe er nådd i regionen og nemnda har myndighet, jamfør forskriften § 7.

Rapport med status for 2012/2013, og derav gjennomsnitt for perioden 2011-2013, kommer medio mai. En foreløpig bestandsvurdering utført av Rovdata 12. februar 2013 tilsa 16 familiegrupper ut fra daværende datagrunnlag. Bestanden vil derfor som snitt for de siste tre år (2011-2013) fortsatt ligge over bestandsmålet.

2. Fastsettelse av kvote for og bestemmelser om betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2013/2014

Rovviltforskriften § 8 gir hjemmel til å fastsette kvote og bestemmelser for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv. Naturmangfoldloven kapittel II om alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk skal legges til grunn som retningslinjer for nemndas beslutning.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. Fellingstillatelse iverksettes av fylkesmennene, og i særskilte tilfeller kommunen, jamfør rovviltforskriften § 9 første ledd, i tilfeller der et rovviltindivid gjør betydelig skade, eller kan

utgjøre en alvorlig trussel, mot bufe eller tamrein. Tillatelsen kan bare gis innenfor den kvote og den områdeavgrensning som en rovviltnemnd eller Direktoratet for naturforvaltning har satt.

Skadefelling kan være effektivt i randområdene for utbredelsen av rovdyra. I andre områder hvor bestandene er levedyktige, eller skal vokse, er det ofte liten skadeforebyggende effekt med skadefelling. I en rapport om skadefelling av gaupe og jerv (NINA Rapport 601 *Er skadefelling av gaupe og jerv selektiv?*) oppsummerer NINA med at uttak av spesifikke skadegjørere på eller i nærheten av drept sau eller rein kan være effektivt, selektivt og etisk forsvarlig utenfor områder med reproduserende bestander av rovdyr så sant fellingsforsøket skjer raskt (innen 48 timer) etter at sauen eller reinen er drept. Innenfor områder (forvaltningssoner) med reproduserende bestander av gaupe (som i ”grønn sone” i gjeldende forvaltningsplan for region 2) vil risikoen for å felle hunngauper med avhengige unger være høy. Samtidig vil effekten av uttak være kortvarig i slike områder.

Erfaringsmessig gir fellingstillatelser i sommerhalvåret svært sjelden uttelling. I region 2 er det i løpet av årene kun felt en gaupe på ordinær skadefellingstillatelse (Telemark juli 2011). I 2012 ble det iverksatt fellingstillatelser på brunbjørn (1 i Buskerud), ulv (1 i Aust-Agder og 1 i Telemark) og tre på gaupe (alle i Telemark), ingen på jerv.

Tabell 1. Skadefellingstillatelser iverksatt av fylkesmennene i rovviltregion 2 i 2012.

Art	Fylke	Kommuner	Periode	Felling
Brunbjørn	Buskerud	Flå og Nes	12.6 – 26.6	Nei
Ulv	Aust-Agder	Åmli, Froland, Bygland og Evje og Hornes	3.7 – 31.7 16.8 – 30.9	Nei
Ulv	Telemark	Vinje, Tokke, Kviteseid, Seljord, Hjartdal, Notodden og Tinn	18.8 – 8.9	Nei
Gaupe	Telemark	Nome	14.9 – 28.9	Nei
Gaupe	Telemark	Sauherad	14.9 – 28.9	Nei
Gaupe	Telemark	Sauherad	13.10 – 19.10	Nei

Rovviltnemnda kan fordele kvoten på nærmere angitte områder eller fylker innenfor sin region. Forebyggende tiltak må være vurdert mindre egnet til å avverge skaden før en fellingstillatelse kan gis. Normalt rettes tillatelsen mot et spesifikt skadevoldende individ i en pågående skadesituasjon og gis med areal- og tidsbegrensning.

2.1 Opplysninger om bestandssituasjonen for rovvilt og skadeomfang

Bestandssituasjonen nasjonalt

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe, jerv og ulv er nådd, men ikke for brunbjørn. Før jakt i 2012 ble det påvist 69 familiegrupper av gaupe (74 i 2011). Den største nedgangen i antall familiegrupper (2012) er i region 5 (Hedmark) og region 6 (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag). Region 2 hadde en økning på 1,5 familiegrupper fra 2011 til 2012.

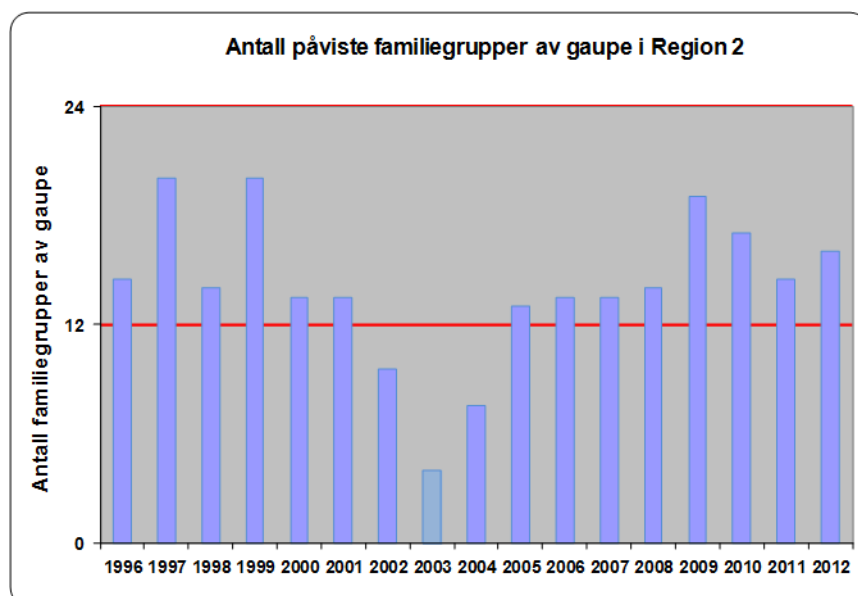
I 2012 ble det registrert 68 ynglinger av jerv totalt i Norge (58 i 2011). Alle rovviltregionene med fastsatt nasjonalt bestandsmål for regionen ligger på eller over bestandsmålet.

Foreløpig rapport fra sist vinter indikerer at det er påvist 42-46 ulver med tilhold kun i Norge, hvorav 3-5 i region 2, og mellom 22 og 31 med tilhold på begge sider av riksgrensene. I 2012 ble det registrert yngling i tre helnorske revir.

I 2012 ble det påvist minimum 137 brunbjørner i Norge (151 året før) ved bruk av DNA-analyser (51 hunner og 86 hanner), mange av dem nær riksgrensene mot øst. Ut fra dette er det beregnet at det ble født seks kull med unger i 2012, samme antall som i de tre foregående årene. Bestandsmålet er etter rovviltforliket av 17. juni 2011 nå 13 årlige ynglinger.

Bestandssituasjonen i region 2

Bestandssituasjonen for **gaupe** (se figur 1 og tabell 2) viser at bestanden de siste årene har ligget over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen (12). Gjennomsnittet av antall ynglinger av gaupe i region 2 de siste tre år (2010-2012) er 15,8. Siden 2009 er bestanden redusert fra 19 familiegrupper i 2009 til 14,5 i 2011, men økte til 16 i 2012. Endelige data for registreringer vinteren 2012/2013 foreligger ikke per i dag (rapporteringsfrist er 15. mai). En foreløpig vurdering fra Rovdata medio februar tilsier imidlertid en bestand før jakt i 2013 på samme nivå som i 2012 (16 ynglinger).

Figur 1. Antall familiegrupper av gaupe før jakt i region 2 i perioden 1996-2012, beregnet etter vanlige avstandskriterier (etter NINA Rapport 859). Nasjonalt fastsatt mål er 12 årlige ynglinger (vannrett linje)

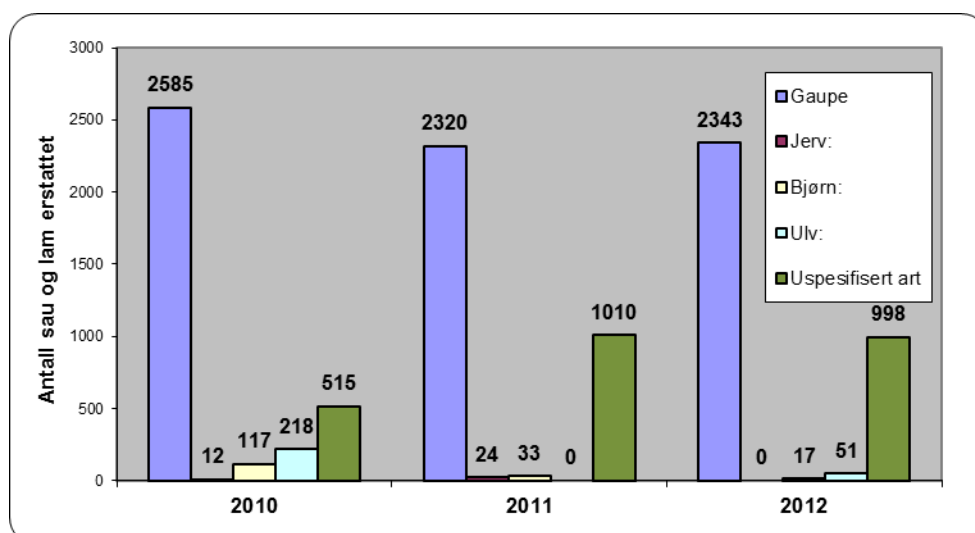
Tabell 2. Antall familiegrupper av gaupe i region 2 siste tre år (2010-2012) og tre-års gjennomsnitt i perioden, samt foreløpig vurdering for 2013. Kilde: *Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (NINA Rapport 859) og Rovdata (Brev 13.2.2013)*

	2010	2011	2012	2013 – foreløpig vurdering
Aust-Agder	1	1	2	
Telemark	10	6	8	
Vestfold	2	2	2	
Buskerud	4	5,5	4	
Region 2	17	14,5	16	16
Gjennomsnitt for siste 3 år	16,7	16,8	15,8	

Det er så langt ikke påvist brunbjørn i regionen eller tilgrensende områder i 2013. **Jerv** er sist vinter registrert i Aust-Agder (februar-mars i Bykle) og Buskerud (mars i Ringerike). Etter lisensfellingsperioden der to ulver ble felt i regionen (Telemark og Vestfold) er det påvist ulv i Froland i Aust-Agder.

Skadeomfang

Figur 2 viser antall sau og lam som er erstattet av fylkesmennene i regionen til rovvilt i perioden 2010-2012. Skadeomfanget i 2012 målt som gitte erstatninger (antall sau og lam) er på samme nivå som året før (+ 0,7 %). **Gaupe** er den klart største skadegjøreren og tapene i 2012 var av omtrent samme omfang som i 2011. Tapsomfanget er størst i Buskerud og Telemark. Tap til **brunbjørn** var lavere i 2012 og ble kun påvist over en kort perioden i Buskerud på forsommeren. Etter et rolig år i 2011 ble **ulv** igjen påvist som skadegjører i 2012 (først og fremst i Aust-Agder). Det ble ikke erstattet tap til jerv i 2012.

Figur 2. Antall sau og lam erstattet som tap til gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og som uspesifisert fredet rovvilt, i region 2 i perioden 2010-2012 (Kilde: Rovbasen).

2.2 Sekretariatets vurdering

Naturmangfoldloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for nemndas behandling. Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser, jmfør § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jmfør prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen.

I gjeldende forvaltningsplan heter det at ”*For betinget skadefelling fastsettes en kvote for hele regionen som fylkesmennene forvalter i samråd med Rovviltnemnda*” og videre at ”*Før fellingstillatelse iverksettes skal muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak vurderes*”. Videre angir planen at det i vurderingene skal legges vekt på den geografiske differensieringen, bestandssituasjonen og tapsutviklingen.

Som retningslinjer til vurderingene legges prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 til grunn. § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse og anses ikke relevant i denne saken.

Naturmangfoldloven § 18 første ledd b slår fast at skadeuttak bare kan tillates dersom uttaket ikke truer bestandenes overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Generelt skal terskelen for innvilgelse av skadefelling differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. I region 2 er det ikke fastsatt nasjonale bestandsmål for brunbjørn, jerv eller ulv. For gaupe er det nasjonale bestandsmålet etter behandling i St.meld. nr. 15 (2003-2004) satt til 65 årlige ynglinger, hvorav tolv i Region 2.

Sekretariatet legger til grunn at saksframlegget (forslag til vedtak om kvote) blant annet bygger på kunnskap om rovviltartenes bestandssituasjon. Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om blant annet artenes bestandssituasjon, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlag framgår også av rovviltforskriften § 7 annet ledd:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Sekretariatets saksframlegg bygger på kunnskap om rovviltartenes bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jmfør naturmangfoldloven § 8. Rovdata har ansvaret for drift av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt, og framlegger årlige rapporter om bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for den enkelte art. Sekretariatet vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til rovviltartene i dette saksframlegget, jmfør også henviste rapporter, samt beskrivelsen av overvåkingsprogrammet i kommentarene til rovviltforskriften § 3.

Siden 2009 er gaupebestanden i regionen redusert, men bestandsmålet er per i dag nådd (2012). Foreløpig bestandsvurdering utført av Rovdata i forbindelse med kvotejakt på gaupe sist vinter viser at bestanden før jakt i 2013 er tilsvarende som året før (16 familiegrupper) og

godt over det nasjonale bestandsmålet for regionen. Endelig status vil foreligge fra Rovdata ca. 15. mai.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastning disse rovviltartene utsettes for, jamfør naturmangfoldloven § 10. Sekretariatet konstaterer at bestanden av gaupe de siste årene har ligget over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. 23 gauper ble felt under årets kvotejakt (2013), hvorav ni voksne hunner. Uttaket var innen kvoten (totalt på 35 dyr, hvorav ni voksne hunner) og det er i etterkant ikke kjent annen avgang. Tilsvarende konstaterer vi at det nasjonale bestandsmålet for jerv og ulv er nådd, men ikke for brunbjørn. Disse artene har ikke nasjonalt fastsatte bestandsmål i Region 2, men forekommer fåtallig, men regelmessig. I hovedsak er dette hannedyr på vandring. To ulver ble felt i regionen under lisensfelling sist vinter, men det er påvist ulv i regionen (Aust-Agder) etter at lisensfelling ble avsluttet.

De fire store rovpattedyra er alle oppført i Norsk rødliste for arter 2010. Ulv som kritisk trua (CR), jerv og brunbjørn som sterkt trua (EN) og gaupe som sårbar (VU). Brunbjørn, jerv og ulv er fredet, mens gaupe er en jaktbar art. Også gaupa er fåtallig og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelse. For alle artene innebærer dette at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av artene. Samtidig er det slik at artene volder skade på bufe og tamrein. For blant annet å forhindre skade på bufe og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b.

Tapssituasjonen for sau på utmarksbeite er fortsatt lite tilfredsstillende i flere områder i regionen, spesielt for skogsbeiteområder med gaupe. For jerv, brunbjørn og ulv er situasjonen mer uforutsigbar med få individer og lange vandringer. Potensialet for større og mer akutte enkelthendelser er likevel til stede, og vil kunne øke med større rovviltbestander i øst og derav større potensial for innvandring. Akutte tapssituasjoner til rovvilt må påregnes og en mindre kvote for betinget skadefelling av både gaupe, jerv, brunbjørn og ulv anses nødvendig og hensiktsmessig. Sekretariatet har gjort en vurdering av rovviltbestandene og den skade de påfører husdyrnæringen, og mener at det ikke vil være til skade for bestandene, eller hindre måloppnåelse for gaupe i regionen eller nasjonalt for de øvrige artene, ved å tildele en begrenset kvote for betinget skadefelling i region 2 i 2013/2014. Kvoten foreslås gitt for hele regionen, men slik at den geografiske differensieringen for gaupe i regionen legges til grunn ved iverksettelse av fellingstillatelse på gaupe, jamfør forvaltningsplanen kapittel 6.7.3 og naturmangfoldloven § 12, og særlige hensyn til genetisk verdifulle individer av ulv, jamfør forvaltningsplanen kapittel 6.6 og felles retningslinjer (avtale) mellom Direktoratet for naturforvaltning og Naturvårdsverket i Sverige (1. april 2012).

Sekretariatet vil foreslå at kvoten for betinget skadefelling i 2013/2014 settes til to gauper, to ulver, en brunbjørn og en jerv. I forhold til foregående års vedtak er anbefalt kvote for ulv økt med én, mens den er uendret for de øvrige artene. Begrunnelsen for dette er økt aktivitet av ulv i regionen og i stor grad uendret forekomst av de øvrige artene.

Etter at vedtak er fattet skal irregulær avgang av rovvilt innenfor regionen belastes den kvote som nemnda har bestemt, jamfør rovviltforskriften § 7 femte ledd. Dersom kvoten blir fylt kan nemnda på et seinere tidspunkt vurdere utvidet kvote dersom bestands- og skadesituasjonen tilsier det.

Det anses ikke behov for ytterligere vilkår ut over de føringer som framgår av forvaltningsplanen, jamfør kapittel 6.7.3 og kapitlene 6.2 og 6.6. Rovviltnemnda skal imidlertid vurdere hvilket beløp som årlig skal avsettes til iverksetting av fellingsforsøk i lokal regi slik at lokale fellingslag kan søke om dekning for direkte og dokumenterte kostnader, jamfør rovviltforskriften § 9 tredje ledd. Beløpet er begrenset oppad til kr 15 000, jamfør kommentarene til § 9. Under budsjettbehandlingen i sak 9/2013 (Budsjett 2012) vedtok Rovviltnemnda å avsette inntil kr 15 000 ved første gangs iverksettelse av en fellingstillatelse. Sekretariatet anbefaler at vederlaget prioriteres forsøk på felling av jerv, brunbjørn og ulv. For gaupe bør vederlaget begrenses til felling i prioriterte beiteområder (rød sone).

Ved fellingsforsøk i regi av kommunale fellingslag kan kommunen etter rovviltforskriften § 9a betale godtgjøring til fellingslaget med grunnlag i satser fastsatt av Miljøverndepartementet. Per i dag er det en døgnset på kr 1 400 per deltaker. I hvert fellingsvedtak skal Fylkesmannen fastsette ramme for godtgjøringen. Med utgangspunkt i inntil fem deltakere per døgn og at skadefellingsforsøket pågår i sju dager, vil rammen for skadefellingsforsøket være kr 49 000. Rammen inkluderer ikke dekning av direkte og dokumenterte kostnader, da dette dekkes etter § 9. Sekretariatet foreslår at nemnda fastsetter øvre godtgjøringsramme for fellingsforsøk i regi av kommunale og interkommunale fellingslag til kr 45 000, men likevel slik at denne kan økes dersom tillatelsen forlenges og budsjettsituasjonen tillater det.

Sekretariatets framlegg til vedtak

Vedtak I – om nemndas myndighet

Rovviltnemnda i region 2 viser til de nasjonale målsettingene for rovvilt i regionen. De siste dokumenterte data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert 15,8 ynglinger av gaupe som gjennomsnitt for perioden 2010-2012. Det er ingen nasjonale mål om ynglinger av brunbjørn, jerv eller ulv i region 2.

Rovviltnemnda anser med det at den har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, brunbjørn, jerv og ulv etter forskriften § 8, jamfør §§ 4 og 7.

Vedtak II – om kvote for betinget skadefelling

Ut fra den foreliggende kunnskapen om bestandssituasjonen for rovvilt og erfaringer med akutte situasjoner i regionen der rovvilt angriper husdyr, samt prinsippet om differensiert forvaltning, jamfør naturmangfoldloven §§ 8 og 12, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, jerv, ulv og gaupe i sesongen 2013/2014. Nemnda finner ikke at en begrenset felling vil være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestandene på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å møte en slik situasjon fastsetter Rovviltnemnda en kvote og gir økonomiske rammer for

betinget skadefelling i 2013/2014 slik:

1. Kvote for betinget skadefelling:

Gaupe	2
Jerv	1
Brunbjørn	1
Ulv	2

For gaupe skal arealdifferensieringen vektlegges og for ulv skal mulige tiltak tas for å avgjøre skadegjørerens genetiske status.

2. Økonomiske rammer og betingelser:

- a. Direkte kostnader og dokumenterte utgifter til felling i prioriterte beiteområder kan etter søknad dekkes med inntil kr 15 000 ved første gangs iverksettelse i henhold til rovviltforskriften § 9.
- b. Økonomisk ramme for godtgjøring ved iverksettelse av fellingsforsøk i regi av kommunale og interkommunale fellingslag etter rovviltforskriften § 9a begrenses oppad til kr 45 000, men kan økes dersom fellingstillatelsen forlenges og samlet budsjettamme tilsier det.

Vedtak (enstemmig)

Vedtak I – om nemndas myndighet

Rovviltnemnda i region 2 viser til de nasjonale målsettingene for rovvilt i regionen. De siste dokumenterte data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at det er registrert 15,8 ynglinger av gaupe som gjennomsnitt for perioden 2010-2012. Det er ingen nasjonale mål om ynglinger av brunbjørn, jerv eller ulv i region 2.

Rovviltnemnda anser med det at den har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, brunbjørn, jerv og ulv etter forskriften § 8, jamfør §§ 4 og 7.

Vedtak II – om kvote for betinget skadefelling

Ut fra den foreliggende kunnskapen om bestandssituasjonen for rovvilt og erfaringer med akutte situasjoner i regionen der rovvilt angriper husdyr, samt prinsippet om differensiert forvaltning, jamfør naturmangfoldloven §§ 8 og 12, finner Rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn, jerv, ulv og gaupe i sesongen 2013/2014. Nemnda finner ikke at en begrenset felling vil være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestandene på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å møte en slik situasjon fastsetter Rovviltnemnda en kvote og gir

Økonomiske rammer for betinget skadefelling i 2013/2014 slik:**1. Kvote for betinget skadefelling:**

<u>Gaupe</u>	<u>2</u>
<u>Jerv</u>	<u>1</u>
<u>Brunbjørn</u>	<u>1</u>
<u>Ulv</u>	<u>2</u>

For gaupe skal arealdifferensieringen vektlegges og for ulv skal mulige tiltak tas for å avgjøre skadegjørernes genetiske status.

2. Økonomiske rammer og betingelser:

- a. Direkte kostnader og dokumenterte utgifter til felling i prioriterte beiteområder kan etter søknad dekkes med inntil kr 15 000 ved første gangs iverksettelse i henhold til rovviltforskriften § 9.
- b. Økonomisk ramme for godtgjøring ved iverksettelse av fellingsforsøk i regi av kommunale og interkommunale fellingslag etter rovviltforskriften § 9a begrenses oppad til kr 45 000, men kan økes dersom fellingsstillatelsen forlenges og samlet budsjetttramme tilsier det.